

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2023/091 van:

de heer XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend op de afdeling Beveiligde Intensieve Zorg (BIZ), onderdeel van GGzE, tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 6 oktober 2023 een klaagschrift, gedateerd op 4 oktober 2023, van de heer XXXX, hierna te noemen klager.

De klachtencommissie ontving op 11 oktober 2023 een verweerschrift, gedateerd op 10 oktober 2023, van mevrouw XXXX, arts afdeling BIZ, onder supervisie van mevrouw XXXX, regiebehandelaar van de afdeling BIZ, hierna te noemen verweerder. Verweerder heeft zich bij het formuleren van het verweerschrift laten bijstaan door mevrouw mr XXXX, juriste verbonden aan De Woenselse Poort. Ter zitting is klager bijgestaan door mevrouw XXXX, patiëntenvertrouwenspersoon.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 12 oktober 2023. Klager, de patiëntenvertrouwenspersoon, verweerders alsmede de leden van de klachtencommissie waren bij de mondelinge behandeling van de klacht aanwezig. Lid-psychiater, de heer XXXX, woonde de zitting bij middels een videoverbinding.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op:

- het verlenen van verplichte zorg in de vorm van het toepassen van een kamerprogramma sinds 16 à 17 weken en het daarbinnen verkrijgen van verlet (verlof);
- het ontbreken van perspectief in de behandeling

3. Standpunt van klager

Klager heeft een permanent kamerprogramma. Dat houdt in dat klager zes keer per dag van zijn kamer mag voor een half uur. Dit vindt klager niet menswaardig. Verder mag klager niet met verlof omdat verweerders vast houden aan het feit dat ze klager genoeg kansen hebben gegeven. Echter, zo voelt dat voor klager niet door het strenge regime dat gehanteerd wordt. Ook heeft klager geen toekomstperspectief als dit strenge beleid wordt gehandhaafd. Klager heeft geen actieve behandeling.

Klager verzoekt de klachtencommissie om zijn klachten gegrond te verklaren.

Tevens verzoekt klager om een schadevergoeding voor de tijd dat klager op zijn kamer heeft gezeten en voor het onprofessioneel gedrag van de begeleiding en behandelaren.

4. Standpunt van verweerders

Klager is een 30-jarige man die al jaren onder behandeling is van de GGZ vanwege psychotische problematiek, verslavingsproblematiek, ADHD en LVB met antisociale trekken. Klager is de afgelopen jaren op verschillende gesloten afdelingen van meerdere instellingen opgenomen geweest, echter werden alle opnames (vroegtijdig) beëindigd omdat hij zich niet aan de afspraken kon houden, drugs bleef gebruiken en agressie, waaronder doodsb bedreigingen, uitte jegens anderen.

Klager is op 1-6-2023 opgenomen op de afdeling BIZ met een manisch-psychotische ontregeling vanuit PPC Vught met als doel abstinentie van middelen, stabilisatie van het psychische toestandbeeld, het bieden van structuur. Tevens is klager opgenomen ter overbrugging voor opname op een nader te bepalen langdurig klinische afdeling.

Klager is gebaat bij duidelijkheid, structuur en directe begrenzing bij grensoverschrijdend en impulsief gedrag, zoals ook te lezen uit de rapporten vanuit PPC Vught, alwaar klager herhaaldelijk een individueel kamerprogramma heeft gekregen vanwege toenemende onrust, agressie en toename van het aantal incidenten jegens groepsgenoten en personeel.

Op 14-6-2023 is door de regiebehandelaar besloten klager een kamerprogramma op te leggen waarbij de kamerdeur gedurende de rustmomenten (4 keer 1.5 uur) en in de nacht op slot gaat. Dit omdat klager op dat moment herstellende is van een manische episode. Klager is dan druk en impulsief aanwezig op de groep, waarmee hij overlast veroorzaakt en agressie van andere cliënten over zichzelf afroept. Tevens weigerde klager urineonderzoek te doen vanwege het vermoeden op drugsgebruik. Het rustprogramma met een open kamerprogramma, welke eerder was opgesteld voor klager, voldoet op dat moment niet omdat klager buiten de afgesproken tijden om van zijn kamer af komt en herhaaldelijk de confrontatie opzoekt met de teams van de dag-, avond- en nachtdienst. Dit escaleert herhaaldelijk tot verbale en fysieke agressie jegens het team.

Op 21-6-2023 wordt het programma herzien in het Multidisciplinair overleg (MDO). Er wordt voor gekozen het programma te behouden wegens meerdere incidenten die zich in de week ervoor hebben voorgedaan, waaronder vernieling waarvoor aangifte is gedaan door de teamleider. Klager krijgt wel toestemming om zich aan te sluiten bij het programma van de Boog ten behoeve van dagbesteding.

Op 22-6-2023 wordt alsnog met klager afgesproken dat hij weer een open kamerprogramma krijgt, zolang hij zich aan de afspraken en zijn rustprogramma blijft houden. Er is op dat moment nog wel sprake van een rustprogramma, waarbij klager op gezette tijden (4 keer 1.5 uur) zich op zijn kamer moet bevinden.

In de periode tussen 22 juni 2023 en 20 augustus 2023 is meerdere malen samen met klager gepoogd het kamerprogramma uit te breiden en toe te werken naar meer vrijheden. Het lukt klager echter niet om zich aan de afspraken te houden. Klager vervalt vaak in het gebruik van drugs en laat zich niet aansturen door begeleidend personeel. Meermaals is hij verbaal agressief jegens personeel en medecliënten. In het verweerschrift wordt uitgebreid over deze periode gerapporteerd.

Op 20-8-2023 krijgt klager opnieuw een kamerprogramma door de dienstdoende arts. Klager heeft weer drugs gebruikt en is dan verbaal en fysiek agressief jegens personeel. Klager erkent het drugsgebruik. Erkent tevens dat hij cannabis op zijn kamer heeft liggen.

Sedert 20-8-2023 wordt het kamerprogramma van klager wekelijks herzien gedurende het MDO. Het reeds opgelegde kamerprogramma met vaste rustmomenten wordt door klager tot dan toe niet opgevolgd. Klager komt buiten afgesproken tijden de huiskamer in, alwaar hij groepsontwrichtend gedrag vertoont. Klager is dan druk en impulsief aanwezig en wordt bij aanspreken of poging tot aansturen verbaal en fysiek agressief. Tevens is er tot dan toe nog sprake van actief drugsgebruik, met name cannabis.

In de weken voorafgaand aan de klacht is meerdere malen geprobeerd het kamerprogramma met rustmomenten van de klager stapsgewijs uit te breiden, echter lukt het klager niet om zich aan de afspraken te houden. Klager blijft drugs gebruiken, waaronder cannabis, MDMA en 5-MMC. Het drugsgebruik leidt tot toename van spanningen en verminderde impulscontrole waardoor klager geregeld in conflict raakt met het team.

Op 20-09-2023 is voor het laatst het kamerprogramma uitgebreid met uitbreiding van momenten op de groep, nadat klager heeft aangegeven meer op de groep te willen zijn. Klager wil graag verdere uitbreiding van zijn kamerprogramma. Zijn wens is toe te werken naar onbegeleid verlof. Met klager is besproken dat het kamerprogramma vooralsnog gehandhaafd wordt, omdat het klager tot nu toe niet is gelukt om zich aan het huidige kamerprogramma te houden en hij, ondanks dat hij zich nog steeds niet conformeert aan de afspraken, uitbreiding van groepsmomenten heeft gekregen. Klager is het hier niet mee eens en minimaliseert zijn aandeel in het opgelegd krijgen van een kamerprogramma.

Klager is uitgelegd dat bij gebruik van drugs hij prikkelbaar is en zijn psychische toestand verslechtert. Dit is niet alleen nadelig voor klager omdat hij destabiliseert, maar ook voor het team omdat klager zich op dat moment niet laat aansturen, resulterend in verbale en fysieke agressie. Zo heeft klager o.a. met zijn telefoon gegooid naar begeleider, geduwd, bedreigingen geuit als 'ik sla je voor je bek' of maakt hij schietbewegingen naar personeel alsof hij deze neerschiet. Met klager is ook het vermoeden op handel in drugs besproken naar aanleiding van observaties van het team. Klager ontkent dit stellig. Klager is uitgelegd dat zolang er sprake is van drugsgebruik of agressie incidenten op de afdeling er geen ruimte of draagkracht is voor het uitbreiden van het kamerprogramma.

Met klager is meerdere malen besproken wat er nodig is om het kamerprogramma uit te breiden: conformeren aan afspraken, abstinentie van drugs, geen handel in drugs en geen verbale of fysieke agressie jegens het team of mede cliënten. Klager beaamt in gesprekken dat hij zich hier schuldig aan maakt, op andere momenten ontkent hij alles stellig.

Een kamerprogramma met rustmomenten is voor klager noodzakelijk om:

1. Het drugsgebruik binnen de perken te houden om zo ernstig nadeel te voorkomen. Klager heeft de afgelopen periode herhaaldelijk drugs (cannabis, 3-MMC, MDMA) gebruikt. Dit heeft hij op momenten zelf toegegeven. Op een moment heeft hij uit eigen initiatief zijn drugs ingeleverd. Wanneer er sterke verdenking is op drugsgebruik, wordt klager gevraagd urine in te leveren. Tot op heden heeft hij meerdere urineonderzoeken geweigerd. Bij gebruik van drugs destabiliseert klager, waarbij hij druk en impulsief aanwezig is op de groep. Hierbij bestaat het risico op incidenten met medecliënten. Verder laat klager zich niet meer aansturen door het team, wat leidt tot verbale en fysieke agressie incidenten jegens het behandelteam zoals duwen van begeleiders, met telefoon naar begeleiders gooien, tegen deuren slaan, bedreigingen uiten als 'ik sla je op je bek', uitschelden van begeleiders en schietbewegingen maken jegens begeleiders bij langlopen tijdens groepsmomenten.
2. Klager duidelijkheid en structuur te verschaffen. Met klager is besproken dat vaste rustmomenten hem ten goede komen omdat hij anders overprikkeld raakt en het overzicht verliest, wat gepaard gaat met oplopende spanning en meer incidenten. Klager beaamt op momenten dat hij rustmomenten nodig heeft en pakt op zijn tijd op eigen initiatief zijn rustmoment. Met klager is besproken wat er nodig is om stapsgewijs toe te werken naar uitbreiding van het programma zoals meer momenten op de groep en het weer opstarten van begeleid verloop. De pogingen die tot nu toe zijn ondernomen om het programma uit te breiden zijn niet gelukt, omdat klager zich herhaaldelijk niet aan de afspraken houdt (drugsgebruik, zich niet laten aansturen door het team, verbale en fysieke agressie). Klager bagatelliseert de incidenten en begrijpt niet waarom het programma daardoor vastloopt. Klager en het team zijn het met name oneens over de incidenten die leiden tot het niet verder uitbreiden van het kamerprogramma.

Het kamerprogramma wordt doelmatig geacht omdat het de mate van drugsgebruik inperkt en verdere verslechtering van de psychische toestand poogt te voorkomen. Het kamerprogramma met rustmomenten biedt tevens duidelijkheid en structuur voor de klager, hetgeen hij nodig heeft om niet overprikkeld te raken waardoor spanningen niet verder oplopen en het overzicht wordt behouden. Dit leidt tot minder incidenten op de groep en jegens het team. Het zich onthouden van drugs zal bijdragen aan het stabiliseren van de psychische toestand van klager of op z'n minst verdere verslechtering voorkomen, wat de maatregel subsidiair maakt. De maatregel wordt beoordeeld als veilig en, gezien het risico op ernstig nadeel bij toename van drugsgebruik, ook als proportioneel.

Klager wordt geacht goed in staat te zijn tot een redelijke waardering van zijn belangen ten aanzien van de verplichte zorg die wordt verleend. Er is gepoogd rekening te houden ten aanzien van de voorkeuren voor het kamerprogramma die klager heeft gedeeld, zoals het inkorten van de rustmomenten of het uitbreiden van de groepsmomenten. Klager heeft momenteel de voorkeur het kamerprogramma te schrappen en verloop op te starten. Door het volgen van deze voorkeuren ontstaat risico op ernstig nadeel in de vorm van gevaar voor de algemene veiligheid van personen of goederen, waardoor hier geen gehoor aan is gegeven. Het kamerprogramma wordt wekelijks geëvalueerd en waar mogelijk wordt rekening gehouden met de voorkeuren en belangen van klager.

Aan de criteria van doelmatigheid, subsidiariteit, proportionaliteit en veiligheid wordt voldaan, evenals aan de criteria wilsbekwaamheid en gevaar voor de algemene veiligheid van personen dan wel een aanzienlijk risico op ernstig lichamelijk letsel of ernstige psychische schade voor een ander. De verplichte zorg wordt verleend om de geestelijke gezondheid van klager te stabiliseren.

Formaliteiten

De zorgverantwoordelijke en de psychiater hebben gesproken met klager over deze beslissing en zijn actuele gezondheidstoestand is gecheckt. Daarnaast is de wilsbekwaamheid getoetst. De zorgverantwoordelijke heeft de beslissing afgestemd met de psychiater van de afdeling waarna besloten is tot het aanzeggen van verplichte zorg in de vorm van een kamerprogramma op basis van artikel 8.9 Wvggz. De beslissing is gemotiveerd op papier gezet en aan klager uitgereikt. Daarnaast is de beslissing vooraf ook met klager besproken zodat er geen misverstand over de betreffende beperking is. Procedureel is ingeregeld dat de advocaat ook een afschrift van de beslissing krijgt.

De instelling is dan ook van mening dat zij gelet op de proportionaliteit, subsidiariteit, veiligheid en doelmatigheid correct handelt en vraagt om het ongegrond verklaren van de klacht.

5. Bevoegdheid van de klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat voor het verlenen van verplichte zorg aan klager een zorgmachtiging is verleend. De zorgmachtiging is op 31 mei 2023 gegeven door de Rechtbank Gelderland, Afdeling Strafrecht, voor de duur van zes maanden.

Klager klaagt over een beslissing op grond van artikel 8:7 Wvggz om hem verplichte zorg te verlenen in de vorm van het toepassen van een kamerprogramma. Op grond van artikel 10:3 onder f Wvggz kan klager over deze beslissing een klacht indienen bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie is bevoegd om de klachten van klager te beoordelen.

6. De beoordeling van de klacht

De klachtencommissie is van oordeel dat uit de verpleegkundige rapportages vanaf het instellen van het kamerprogramma (oorspronkelijk 14 juni 2023) tot aan de dag voorafgaande aan de zitting (11 oktober 2023) zeer regelmatig (in ieder geval meerdere keren per week) sprake is geweest van :

- overlast veroorzaken op de afdeling
- het (herhaaldelijk) weigeren van urine-onderzoeken
- enkele positieve urine-uitslagen
- het aangaan van de confrontaties met verpleging en behandelaars
- vernieling en andere incidenten op de afdeling
- het zich niet houden aan de afspraken, ook niet in geval van verlofmomenten
- druk, prikkelbaar, onrustig, impulsief en agressief gedrag op de afdeling
- Niet aanstuurbaar, ontremd en oninvoerbaar gedrag op de afdeling
- Bedreigingen
- Druggebruik en vermoeden van handel in drugs

Al deze feiten en omstandigheden rechtvaardigen dat sprake is van ernstig nadeel en dat klager dus terecht is ingesloten en door verweerder dus terecht aan klager vier keren een kamerprogramma is opgelegd. Deze klacht zal dus om die reden **ongegrond** worden verklaard.

De klachtencommissie heeft bovendien vastgesteld aan de hand van de rapportages dat het kamerprogramma van klager regelmatig en in ieder geval één keer per week wordt geëvalueerd en besproken met klager waarbij vrijwel steeds pogingen zijn gedaan om te komen tot uitbreiding van de vrijheden. Even zo vaak is echter gebleken dat klager dan -na uitbreiding van zijn vrijheden- toch weer zodanig gedrag vertoont dat de vrijheden weer ingeperkt moesten worden, zoals ook steeds is gebeurd en waarvoor klager dan ook weer een nieuwe aanzegging heeft gekregen.

Laatstelijk op 19 september 2023 heeft klager het thans nog geldende kamerprogramma opgelegd gekregen met 6 groepsmomenten per dag en de afgelopen weken is dat kamerprogramma niet meer uitgebreid, maar wel steeds onderwerp van gesprek gebleven.

Daarmee heeft verweerder gehandeld op basis van de beginselen van de Wvvgz, te weten de proportionaliteit, de subsidiariteit, de doelmatigheid en de veiligheid waaraan een beperking van de bewegingsvrijheid of een insluiting moeten voldoen.

Aan klager kan worden toegegeven dat zijn uitzichtloze situatie, te weten geen enkel behandelperspectief binnen GGZE ertoe leidt dat hij het gevoel heeft gevangen te zitten, en dat het dan beter is dat de 'behandeling' (die immers niet plaats vindt) dan maar stopt. Dat is echter geen klacht waarover de klachtencommissie op grond van de Wvvgz een uitspraak kan doen. De klachtencommissie is het met klager eens dat aan die uitzichtloze en daarmee onwenselijke situatie zo spoedig mogelijk een einde dient te komen en ook verweerders zijn die mening toegedaan.

Inmiddels is gebleken dat naarstig gezocht wordt naar een andere setting voor klager in een instelling waarin wel behandeling mogelijk is en verweerders hebben ook toegezegd om zo spoedig mogelijk in overleg met de directie en ook binnen de instelling te bezien in hoeverre het kamerprogramma beter kan worden aangesloten bij de situatie van klager. Bovendien is het CCE ingeschakeld om te bezien welke (behandel)setting beter aansluit bij de behoeftes en de situatie van klager, maar helaas heeft dat tijd nodig.

De klachtencommissie is van oordeel dat zulks wel een verantwoordelijkheid is van GGZE maar kan daarover geen formeel oordeel geven, nu alleen de klacht over de inhoud van de behandeling (of het ontbreken daarvan) geen klacht is die behoort tot de klachtgronden zoals bepaald in de Wvvgz. In zoverre zal die klacht dus niet ontvankelijk worden verklaard. Wel geeft de klachtencommissie in ernstige overweging aan de instelling om voor klager zo spoedig mogelijk te onderzoeken of overplaatsing mogelijk is en welke behandelsetting beter bij klager aansluit, zoals ook hiervoor is overwogen.

Alles overziende komt de klachtencommissie tot het oordeel dat de klacht van klager over de beslissingen van 14 juni 2023, 28 juli 2023, 4 augustus 2023, 19 augustus 2023 om hem verplichte behandeling te verlenen in de vorm van een kamerprogramma, ongegrond moet worden verklaard.

De klacht over het ontbreken van behandelperspectief zal niet ontvankelijk worden verklaard

7. Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over:

- de beslissingen van 14 juni 2023, 28 juli 2023, 4 augustus 2023, 19 augustus 2023 tot het verlenen van verplichte behandeling in de vorm van het toepassen van een kamerprogramma, **ONGEGROND**.
- het ontbreken van perspectief in de behandeling: **NIET-ONTVANKELIJK**

8. Schadevergoeding

Omdat de klachten van klager door de klachtencommissie ongegrond c.q. niet ontvankelijk worden verklaard heeft klager geen recht op schadevergoeding.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 12 oktober 2023 door de klachtencommissie, bestaande uit de heer mr. XXXX, vicevoorzitter, en de heer XXXX, psychiater, en mevrouw XXXX, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, secretaris.